КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА ЗА ПРЕДМЕТ СРПСКИ ЈЕЗИК – 5.РАЗРЕД

Ученици 5. разреда оцењују се формативно и сумативно оценом од 1 до 5 током целе школске године. Оцењивање обухвата све три области српског језика и књижевности, а то су: књижевност, језик (граматика, правопис, ортоепија) и језичка култура.

Оцењују се:

- писмени задаци
- контролни задаци
- диктати
- домаћи задаци
- говорне вежбе (драматизација, рецитовање, учешће у дискусијама и дебатама...)
- вежбе које ученици раде на часу (у усменој или писаној форми)
- активност и ангажовање на часу
- усмено одговарање
- учешће у пројектним и истраживачким задацима

Документација која прати процес оцењивањаје: е-дневник, педагошка свеска наставника, тестови, диктати, писмени и домаћи задаци.

На почетку школске године ради се иницијално тестирање ученика, које се не оцењује, већ се бодује и резултати се уносе у педагошку документацију наставника,а служи наставнику за планирање рада и даље праћење напредовања ученика.

Формативно оцењивање подразумева: праћење напредовања, ангажовања и активности ученика, активност на часовима (укључујући све три области предмета), редовно доношење уџбеника и прибора за рад, израду домаћих задатака. Води се у педагошкој свесци наставника, а из овог оцењивања проистиче оцена за рад на часу на крају сваког класификационог периода или на крају полугодишта и године. Критеријум је следећи:

- Недовољан успех – ученик не прати наставу, не пише (не прави белешке; не ради вежбе и задатке), нема прибор, не ради домаће задатке и уопште није активан на часу;
- Довољан успех – ученик повремено прати наставу, повремено доноси прибор за ради домаће задатке и ретко кад је активан на часу;
- Добар успех – Ученик прати наставу, доноси прибор за рад и ради домаће задатке и активан је на часу, али не у континуитету;

- Врло добар успех – редовно извршава своје обавезе, доноси прибор за рад и ради домаће задатке (понекад се деси да заборави), активан је и мотивисан за рад;
- Одличан успех – редовно извршава све своје школске обавезе, редовно доноси прибор за рад и
домаће задатке, изузетно је активан и мотивисан, непрекидно показује заинтересованост и жељу за напредовањем и стицањем знања.

Сумативно се **оцењују**: писмени задаци, контролни задаци из граматике и књижевности, полугодишњи и годишњи тестови, диктати, говорне вежбе (драматизација, рецитовање, учешће у дискусијама и дебатама...),домаћи задаци (састави/есеји),усмено одговарање.

ЈЕЗИК

Граматика – критеријум за оцењивање знања из области усаглашен је са образовним стандардима сва три нивоа постигнућа: основног, средњег и напредног нивоа:

- Одличан (5) – ученик самостално испуњава захтеве сва три нивоа постигнућа из фонетике, морфологије,синтаксе,лексикологије; показује веома висок степен ангажовања; зна и примењује граматичка правила у сложенијим примерима:
- повезује граматичке појмове обрађене у претходним разредима са новим наставним садржајима;
- зна и разуме разлику између променљивих и непроменљивих речи;
- самостално одређује врсте (именице, личне заменице, придеве, глаголе, прилоге, предлоге) и подврсте речи (именице и придеви) и правилно их употребљава;
- разликује и разуме категорије рода, броја и падежа речи које имају деклинацију;
- разликује и разуме основна значења и функције падежа;
- проналази и разуме значење и функцију падежног облика у тексту;
- употребљава падежне облике у складу са нормом;
- проналази и одређује глаголске облике у тексту;
- употребљава глаголске облике у складу са нормом;
- одређује основне реченичне чланове (субјекат,предикат,објекат,прилошке одредбе, атрибут, апозицију) и разуме њихово значење и функцију;
- самостално примењује стечена знања.
- Врлодобар (4) – ученик самостално испуњава захтеве сва три нивоа постигнућа из фонетике, морфологије, синтаксе, лексикологије и примењује граматичка правила у сложенијим примерима уз малу помоћ наставника, показује висок степен ангажовања:

- повезује граматичке појмове обрађене у претходним разредима са новим наставним садржајима;
- разуме разлику између променљивих и непроменљивих речи;
- одређује врсте и подврсте речи (именице, личне заменице, придеве, глаголе, прилоге, предлоге) и правилно их употребљава;
- разликује облике придева (позитив,компаратив,суперлатив);
- разликује категорије рода, броја и падежа речи које имају деклинацију;
- разликује и разуме основна значења и функције падежа;
- уме да препозна значење и функцију падежног облика у тексту;
- употребљава падежне облике у складу са нормом;
- одређује глаголске облике у тексту;
- употребљава глаголске облике у складу са нормом;
- одређује основне реченичне чланове (субјекат, предикат, објекат, прилошке одредбе, атрибут, апозицију) и разуме њихово значење и функцију.
- Добар(3) – ученик самостално испуњава захтеве основног и делимично средњег нивоа из фонетике, морфологије, синтаксе, лексикологије; ангажован је повремено; препознаје и примењује граматичка правила у основним примерима:
  препознаје граматичке појмове обрађене у претходним разредима и повезује их са новим наставним садржајима;
- разликује променљиве од непроменљивих речи;
- разликује/именује, одређује врсте речи (именице, личне заменице, придеве, глаголе, прилоге, предлоге) и подврсте у једноставним примерима;
- препознаје облике придева (позитив, компаратив, суперлатив);
- уме да промени реч кроз падеже;
- разликује категорије рода, броја и падежа речи које имају деклинацију;
- препознаје основне функције и значења падежа;
- употребљава падежне облике у једноставним примерима;
- употребљава личне заменице у складу са нормом;
- разликује глаголске облике (инфинитив, презент, перфекат, футурI);
- разликује/именује, одређује реченичне чланове (субјекат, предикат, објекат, прилошке одредбе, атрибут, апозицију) у једноставним примерима.
- Довољан (2) – ученик минимално испуњава захтеве основног нивоа из фонетике, морфологије, синтаксе, лексикологије уз помоћ наставника; ангажован је веома ретко; препознаје граматичка правила у најједноставнијим примерима:
- препознаје граматичке појмове обрађене у претходним разредима;

- препознаје, разликује/набраја врсте речи (именице, личне заменице, придеве, глаголе);
- разликује категорије рода и броја речи које имају деклинацију;
- наводи падеже са питањима;
- препознаје/набраја глаголске облике (инфинитив, презент, перфекат, футурI);
- препознаје/набраја реченичне чланове (субјекат, предикат, објекат, прилошке одредбе).
- Недовољан (1) – ученик не испуњава минималне захтеве основног нивоа постигнућа из фонетике, морфологије, синтаксе, лексикологије ни уз помоћ наставника; не зна да препозна граматичка правила у најједноставнијим примерима

Скала[1] за оцењивање **контролних задатака и тестова из језика и књижевности** је следећа:

Проценат тачних одговора:	Оцена:
Од 86% до100%	одличан(5)
Од 70% до 85%	врлодобар(4)
Од 50% до 69%	добар (3)
Од 31% до 49%	довољан(2)
Од 0% до 30%	недовољан (1)

Диктат (писмена провера знања из правописа) оцењује се бројчано на следећи начин:

- Одличан (5) – ученик зна сва слова ћирилице и латинице, зна и доследно примењује правописну норму у свим случајевима;
- Врлодобар (4) – ученик зна сва слова ћирилице и латинице, зна правописну норму и примењује је у свим случајевима, уз поједине правописне грешке;
- Добар (3) – ученик зна сва слова ћирилице и латинице, познаје правописну норму и примењује је у већини основних правописних правила;
- Довољан (2) – ученик пише већину слова ћирилице и латинице, делимично примењује правописну норму у најосновнијим и једноставнијим примерима;
- Недовољан (1) – ученик не пише тачно сва слова ћирилице и латинице, не зна да примени правописну норму у најосновнијим примерима.

Број правописних грешака:	**оцена:**
Од 0до 2	одличан (5)
Од3 до 5	врлодобар(4)
Од 6 до 8	добар(3)
Од 9 до 11	довољан(2)

[1] Скала може да има минимална одступања која зависе од тежине и сложености градива и усклађености бодовне листе.

Преко 11 недовољан(1)

КЊИЖЕВНОСТ

Критеријум за оцењивање градива из књижевности усаглашен је са образовним стандардима сва три нивоа постигнућа, основног, средњег и напредног нивоа:

- Одличан (5) – ученик самостално испуњава захтеве сва три нивоа постигнућа из ове области (наводи дела и писце, разликује књижевне родове и врсте, одређује врсту стиха и строфе, проналази стилске фигуре и различите облике приповедања; самостално анализира књижевно дело,
аргументовано образлаже свој став о делу и повезује га са другим текстовима по тематици, структури, мотивима);
- Врлодобар (4) – ученик самостално испуњава захтеве сва три нивоа постигнућа из књижевности, уз малу помоћ наставника (самостално анализира књижевна дела уз познавање основних одлика и функционалних појмова);
- Добар (3) – ученик самостално испуњава захтеве основног и делимично средњег нивоа из књижевности (познаје основне одлике књижевности и разликује типове уметничког стваралаштва – и ауторску књижевност; познаје основне функционалне појмове;
- Довољан (2) – ученик минимално испуњава захтеве основног нивоа ове области уз помоћ наставника (повезује наслове књижевних дела и имена аутора, разликује књижевне родове и препознаје основне одлике књижевних текстова);
- Недовољан (1) – ученик не испуњава минималне захтеве основног нивоа постигнућа из књижевности ни уз помоћ наставника.

ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА

Ученици у току школске године пишу **четири писмена задатка** – **есејског типа** или **из области читање и разумевање прочитаног**.

Критеријум за оцењивање **писмених и домаћих задатака (састава/есеја)** обухвата неколико делова: композицију, садржај, стил, граматику, правопис и естетски изглед.

Одличан (5) – ученик је тачно одговорио на тему, поштовао је захтеве композиције – увод, разраду и закључак, види се поступност у излагању, реченице су јасне и правилне, без граматичких и правописних грешака, стил писања примерен је теми, користи различите облике казивања (нарацију, описе, дијалог), као и стилска изражајна средства; рукопис ученика је читљив, а рад уредан;

Врлодобар (4) – ученик је тачно одговорио на тему, поштовао је захтеве композиције, реченице сујасне, са мањим граматичким и правописним грешкама, стилу недостаје различити облици казивања и стилска средства; рукопис ученика је читљив, а рад уредан.
Добар (3) – ученик је тачно одговорио на тему, поједини делови композиције нису у потпуности поштовани (нису повезани, недостаје увод и закључак), поједине реченице нису јасне, у раду има граматичких и правописних грешкака, не користи различите облике казивања и стилска средства, рад је понегде нечитак и неуредан;
Довољан (2) – ученик је делимично одговорио на тему, увод, разрада и закључак нису уједначени, са значајним граматичким и правописним грешкама,стил је сиромашан, рад је веома нечитак и неуредан;
Недовољан (1) – ученик није ништа написао или ученик није одговорио на тему, нису поштовани захтеви композиције, рад се не може прочитати, реченице су потпуно неповезане и нејасне, са много граматичких, правописних и стилских грешака; ученик не познаје писма српског језика (не зна сва слова, меша ћирилицу и латиницу).
Писмени задаци из области читање и разумевање прочитаног оцењују се по истој бодовној скали као и контролни задаци.

Оцењивање говорних вежби:

- Одличан (5) – ученик се правилно изражава, има богат вокабулар и активно га користи; тачно излаже текст поштујући правила композиције, износи своје ставове, описе и емоције у складу са задатом темом, лепо формулише своје мишљење, има изграђену културу комуникације (пажљиво слуша саговорника, не прекида излагање других, комуницира на конструктиван начин);
- Врлодобар (4) – ученик успешно одговара на постављене захтеве, уз мања одступања;
- Добар (3) – ученик делимично одговара на постављене захтеве;
- Довољан (2) – ученик одговара на постављене захтеве само уз помоћ наставника и на врло једноставним примерима (одговара на питања, препричава текстове);
- Недовољан (1) – ученик се није припремио за усмено изражавање, не одговара на постављене захтеве ни уз помоћ наставника.

Рецитовање ученика:

- Одличан (5) – ученик изражајно, тачно и јасно рецитује текст уз одговарајућу дикцију;
- Врлодобар (4) – ученик изражајно, тачно и јасно рецитује текст уз делимично одговарајућу дикцију;
- Добар (3) – ученик тачно рецитује текст, али без одговарајуће дикције и изражајности;

- Довољан (2) – ученик рецитује текст без одговарајуће дикције и изражајности правећи често грешке;
- Недовољан (1) – ученик није научио задати текст.

Наставник може наградити ученика оценом **одличан (5)** и за израду разних паноа, презентација, пројеката, истраживачких задатака, учешћа на такмичењима, конкурсима, у раду секција и другим активностима у школи и сл.

Писмене провере у трајању до 15 минута обављају се без најаве, а спроводе се ради утврђивања остварености циља једног или више часова и савладаности дела реализованих програмских
садржаја. Оцена са овакве провере не уписује се у дневник, већ се евидентира у педагошкој свесци наставника. Она се може узети у обзир приликом утврђивања закључне оцене ученика на
полугодишту или на крају школске године.

Ученици који раде по **прилагођеном или измењеном програму (индивидуализација, ИОП)** имају другачије критеријуме оцењивања. Он није исти за све ученике и зависи од могућности и постигнућа сваког појединачног ученика који ради по прилагођеном или измењеном програму.

Закључна оцена утврђује се ученику на крају првог полугодишта и на крају године у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању. Закључна оцена је бројчана и изводи се као аритметичка средина свих бројчаних оцена које је ученик добио у току првог полугодишта или школске године.

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА ЗА ПРЕДМЕТ СРПСКИ ЈЕЗИК – 6.РАЗРЕД

Ученици 6. разреда оцењују се формативно и сумативно оценом од 1 до 5 током целе школске године. Оцењивање обухвата све три области српског језика и књижевности, а то су: књижевност, језик (граматика, правопис, ортоепија) и језичка култура.

Оцењују се:

- писмени задаци
- контролни задаци
- диктати
- домаћи задаци
- говорне вежбе (драматизација,рецитовање,учешће у дискусијама и дебатама...)
- вежбе које ученици раде на часу (у усменој или писаној форми)
- активност и ангажовање на часу
- усмено одговарање
- учешће у пројектним и истраживачким задацима

Документација која прати процес оцењивањаје: е-дневник, педагошка свеска наставника,тестови, диктати, писмени и домаћи задаци.

На почетку школске године ради се иницијално тестирање ученика, које се не оцењује, већ се бодује и резултати се уносе у педагошку документацију наставника,а служи наставнику за планирање рада и даље праћење напредовања ученика.

Формативно оцењивање подразумева: праћење напредовања, ангажовања и активности ученика, активност на часовима (укључујући све три области предмета), редовно доношење уџбеника и прибора за рад, израду домаћих задатака. Води се у педагошкој свесци

наставника, а из овог оцењивања проистиче оцена за рад на часу на крају сваког класификационог периода или на крају полугодишта и године. Критеријум је следећи:

- Недовољан успех – ученик не прати наставу, не пише (не прави белешке; не ради вежбе и задатке), нема прибор, не ради домаће задатке и уопште није активан на часу;
- Довољан успех – ученик повремено прати наставу, повремено доноси прибор за ради домаће задатке и ретко кад је активан на часу;
- Добар успех – Ученик прати наставу, доноси прибор за рад и ради домаће задатке и активан је на часу, али не у континуитету;
- Врло добар успех – редовно извршава своје обавезе, доноси прибор за рад и ради домаће задатке (понекад се деси да заборави), активан је и мотивисан за рад;
- Одличан успех – редовно извршава све своје школске обавезе, редовно доноси прибор за рад и
домаће задатке, изузетно је активан и мотивисан, непрекидно показује заинтересованост и жељу за напредовањем и стицањем знања.

Сумативно се **оцењују**: писмени задаци, контролни задаци из граматике и књижевности, полугодишњи и годишњи тестови, диктати, говорне вежбе (драматизација, рецитовање, учешће у
дискусијама и дебатама...),домаћи задаци (састави/есеји),усмено одговарање.

ЈЕЗИК

Граматика – критеријум за оцењивање знања из области усаглашен је са образовним стандардима сва три нивоа постигнућа: основног, средњег и напредног нивоа:

- Одличан (5) – ученик самостално испуњава захтеве сва три нивоа постигнућа из фонетике, морфологије, синтаксе, лексикологије; показује веома висок степен ангажовања; зна и примењује граматичка правила у сложенијим примерима:
- повезује граматичке појмове обрађене у претходним разредима са новим наставним садржајима;
- зна и разуме разлику између променљивих и непроменљивих речи;
- самостално одређује врсте и подврсте речи (именице, личне заменице, придеве,глаголе, прилоге, предлоге) и употребљава их у складу са нормом;
- разуме разлику и одређује облике придева (позитив,компаратив,суперлатив);
- зна и разуме категорије рода, броја и падежа речи које имају деклинацију;
- разуме и одређује основна значења и функцијепадежа;

- уме да одреди значење и функцију падежног облика у тексту;
- употребљава падежне облике у складу са нормом;
- проналази и одређује глаголске облике у тексту (инфинитив, презент, перфекат, футур I, императив, аорист, имперфекат, плусквамперфекат);
- употребљава глаголске облике у складу са нормом;
- проналази и одређује основне реченичне чланове (субјекат, предикат, објекат, прилошке одредбе, атрибут, апозицију) и разуме њихово значење и функцију;
- зна и разуме поделу гласова (самогласници/сугласници, по звучности, по месту изговора);
- зна правилно да подели речна слогове;
- зна да наведе, препозна и одреди гласовну промену у сложенијимпримерима;
- разуме поделу речи по настанку;
- разликује основу (граматичку/творбену) од наставка (за облик/за творбу);
- разуме разлику између граматичке и творбене основе и наставка за облики наставка за творбу;
- одређује корен, творбену основу, суфикс, префикс, породицу речи;
- разуме и разликује процесе настанка нових речи (извођење и слагање);
- разуме лексичке појмове – деминутив, аугментатив, хипокористик и пејоратив;
- разуме разлику између комуникативне и предикатске реченице;
- уме самостално да подели комуникативну реченицу на предикатске;
- уме да препозна врсте предикатских реченица;
- Врлодобар (4) – ученик самостално испуњава захтеве сва три нивоа постигнућа из фонетике, морфологије, синтаксе, лексикологије и примењује граматичка правила у сложенијим примерима уз малу помоћ наставника, показује висок степен ангажовања:
- повезује граматичке појмове обрађене у претходним разредима са новим наставним садржајима;
- зна разлику између променљивих и непроменљивих речи;
- одређује врсте и подврсте речи (именице, личне заменице, придеве, глаголе, прилоге, предлоге) и употребљава их у складу са нормом;
- одређује облике придева (позитив,компаратив,суперлатив);
- зна категорије рода, броја и падежа речи које имају деклинацију;
- разуме и одређује основна значења и функције падежа;
- уме да препозна значење и функцију падежног облика у тексту;
- употребљава падежне облике у складу са нормом;
- одређује глаголске облике у тексту (инфинитив, презент, перфекат, футурI, аорист, имперфекат, плусквамперфекат);

- употребљава глаголске облике у складу са нормом;
- одређује основне реченичне чланове (субјекат, предикат, објекат, прилошке одредбе, атрибут, апозицију) и разуме њихово значење и функцију;
- зна поделу гласова (самогласници/сугласници, по звучности, по месту изговора);
- зна правилно да подели реч на слогове;
- зна да наведе, препозна и одреди гласовну промен у утипичним примерима;
- разликује речи по настанку;
- разликује основу (граматичку/творбену) од наставка (за облик/за творбу);
- разликује граматичку од творбене основе и наставак за облик од наставка за творбу;
- одређује корен, творбену основу, суфикс, префикс, породицу речи;
- разликује процесе настанка нових речи (извођење и слагање);
- разуме лексичке појмове – деминутив и аугментатив, хипокористик и пејоратив;
- зна разлику између комуникативне и предикатске реченице;
- уме да подели комуникативну реченицу на предикатске;
- уме да препозна врсте предикатских реченица.

- Добар (3) – ученик самостално испуњава захтеве основног и делимично средњег нивоа из фонетике, морфологије, синтаксе, лексикологије; ангажован је повремено; препознаје и примењује граматичка правила у основним примерима:
  - препознаје граматичке појмове обрађене у претходним разредима и повезује их са новим наставним садржајима;
- разликује променљиве од непроменљивих речи;
- разликује/именује, одређује врсте речи (именице, личне заменице, придеве, глаголе, прилоге, предлоге) и подврсте у једноставним примерима;
- уме да промени реч кроз падеже;
- разликује категорије рода, броја и падежа речикојеимају деклинацију;
- разликује облике придева (позитив, компаратив, суперлатив);
- препознаје основне функције и значења падежа;
- употребљава падежне облике у једноставним примерима;
- употребљава именичке заменице у складу са нормом;
- разликује именичке од придевских заменица;
- разликује глаголске облике (инфинитив, презент, перфекат, футур I, аорист, плаусквамперфекат);
- разликује комуникативну од предикатске реченице;
- разликује/именује, одређује реченичне чланове (субјекат, предикат, објекат, прилошке одредбе, атрибут, апозицију) у једноставним примерима;

- зна поделу гласова (самогласници/сугласници, по звучности, по месту изговора);
- зна да подели реч на слогове уједноставним примерима;
- зна да наведе и препозна гласовне промене;
- разликује речи по настанку;
- разликује основу (граматичку/творбену) од наставка (за облик / за творбу);
- препознаје корен, творбену основу, суфикс, префикс;
- разуме појам породице речи и уме да наведе своје примере;
- разликује процесе настанка нових речи (извођење и слагање);
- зна лексичке појмове –деминутив и аугментатив.

- Довољан (2) – ученик минимално испуњава захтеве основног нивоа из фонетике, морфологије, синтаксе, лексикологије уз помоћ наставника; ангажован је веома ретко; препознаје граматичка правила у најједноставнијим примерима:

– препознаје граматичке појмове обрађене у претходним разредима;

- препознаје, разликује/набраја врсте речи (именице, личне заменице, придеве, глаголе, прилоге/предлоге);
- разликује категорије рода и броја речи које имају деклинацију;
- препознаје облике придева (позитив, компаратив, суперлатив);
- наводи падеже са питањима;
- препознаје облике именичких заменица;
- препознаје/набраја глаголске облике (инфинитив, презент, перфекат, футур I, аорист/плусквамперфекат);
- препознаје комуникативну реченицу;
- препознаје/наводи реченичне чланове (субјекат, предикат, објекат, прилошке одредбе, атрибут);
- зна поделу гласова (самогласници/сугласници, звучни/безвучни);
- зна да подели реч наслогове у једноставним примерима;
- зна да наведе гласовне промене;
- наводи речи по настанку;
- разликује основу (граматичку/творбену) од наставка (за облик/за творбу);
- уме да наведе пример за породицу речи.

- Недовољан (1) – ученик не испуњава минималне захтеве основног нивоа постигнућа из фонетике, морфологије, синтаксе, лексикологије ни уз помоћ наставника; не уме да препозна граматичка правила у најједноставнијим примерима.

- Скала[2] за оцењивање **контролних задатака и тестова из језика и књижевности** је следећа:

Проценат тачних одговора:	Оцена:
- Од 86% до100%	одличан(5)
- Од 70% до 85%	врлодобар(4)
- Од 50% до 69%	добар (3)
- Од 31% до 49%	довољан(2)
- Од 0% до 30%	недовољан (1)

Диктат (писмена провера знања из правописа) оцењује се бројчано на следећи начин:

- Одличан (5) – ученик зна сва слова ћирилице и латинице, зна и доследно примењује правописну норму у свим случајевима;
- Врлодобар (4) – ученик зна сва слова ћирилице и латинице, зна правописну норму и примењује је у свим случајевима, уз поједине правописне грешке;
- Добар (3) – ученик зна сва слова ћирилице и латинице, познаје правописну норму и примењује је у

већини основних правописних правила;

- Довољан (2) – ученик пише већину слова ћирилице и латинице, делимично примењује правописну норму у најосновнијим и једноставнијим примерима;
- Недовољан (1) – ученик не пише тачно сва слова ћирилице и латинице, не зна да примени правописну норму у најосновнијим примерима.

Број правописних грешака:	**оцена:**
Од 0до 2	одличан (5)
Од3 до 5	врлодобар(4)
Од 6 до 8	добар(3)
Од 9 до 11	довољан(2)
Преко 11	недовољан(1)

КЊИЖЕВНОСТ

Критеријум за оцењивање градива из књижевности усаглашен је са образовним стандардима сва три нивоа постигнућа, основног, средњег и напредног нивоа:

- Одличан (5) – ученик самостално испуњава захтеве сва три нивоа постигнућа из ове области (наводи дела и писце, разликује књижевне родове и врсте, одређује врсту стиха и строфе, проналази стилске фигуре и различите облике приповедања; самостално анализира

[2] Скала може да има минимална одступања која зависе од тежине и сложености градива и усклађености бодовне листе.

књижевно дело, аргументовано образлаже свој став о делу и повезује га са другим текстовима по тематици, структури,мотивима);

- Врлодобар(4)– ученик самостално испуњава захтеве сва три нивоа постигнућа из књижевности, уз малу помоћ наставника (самостално анализира књижевна дела уз познавање основних одлика и функционалних појмова);
- Добар(3) – ученик самостално испуњава захтеве основног и делимично средњег нивоа из књижевности (познаје основне одлике књижевности и разликује типове уметничког стваралаштва – и ауторску књижевност; познаје основне функционалне појмове;
- Довољан (2) – ученик минимално испуњава захтеве основног нивоа ове области уз помоћ наставника (повезује наслове књижевног дела и имена аутора, разликује књижевне родове и препознаје основне одлике књижевних текстова);
- Недовољан (1) – ученик не испуњава минималне захтеве основног нивоа постигнућа из књижевности ни уз помоћ наставника.

ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА

Ученици у току школске године пишу **четири писмена задатка** – **есејског типа** или **из области читање и разумевање прочитаног**.

Критеријум за оцењивање **писмених и домаћих задатака (састава/есеја)** обухвата неколико делова: композицију, садржај, стил, граматику, правопис и естетски изглед.

Одличан(5) – ученик је тачно одговорио на тему, поштовао је захтеве композиције – увод, разраду и закључак, види се поступност у излагању, реченице су јасне и правилне, без граматичких и правописних грешака, стил писања примерен је теми, користи различите облике казивања (нарацију, описе, дијалог), као и стилска изражајна средства; рукопис ученика је читљив, а рад уредан;

Врлодобар (4) – ученик је тачно одговорио на тему, поштовао је захтеве композиције, реченице сујасне, са мањим граматичким и правописним грешкама, стилу недостаје различити облици казивања и стилска средства; рукопис ученика је читљив, а рад уредан.

Добар (3) – ученик је тачно одговорио на тему, поједини делови композиције нису у потпуности поштовани (нису повезани, недостаје увод и закључак), поједине реченице нису јасне, у раду има граматичких и правописних грешкака, не користи различите облике казивања и стилска средства, рад је понегде нечитак и неуредан;

Довољан (2) – ученик је делимично одговорио на тему, увод, разрада и закључак нису

уједначени, са значајним граматичким и правописним грешкама,стил је сиромашан, рад је веома нечитак и неуредан;

Недовољан (1) – ученик није ништа написао или ученик није одговорио на тему, нису поштовани захтеви композиције, рад се не може прочитати, реченице су потпуно неповезане и нејасне, са много граматичких, правописних и стилских грешака; ученик не познаје писма српског језика (не зна сва слова, меша ћирилицу и латиницу).

Писмени задаци из области читање и разумевање прочитаног оцењују се по истој бодовној скали као и контролни задаци.

Оцењивање говорних вежби:

- Одличан (5) – ученик се правилно изражава, тачно излаже текст поштујући правила композиције,
  износи своје ставове, описе и емоције у складу са задатом темом, лепо формулише своје мишљење, има изграђену културу комуникације;
- Врлодобар (4) – ученик успешно одговара на постављене захтеве, уз мања одступања;
- Добар (3) – ученик делимично одговара на постављене захтеве;
- Довољан (2) – ученик одговара на постављене захтеве само уз помоћ наставника и на врло једноставним примерима;
- Недовољан (1) – ученик се није припремио за усмено излагање, не одговара на постављене захтеве ни уз помоћ наставника.

Рецитовање ученика:

- Одличан (5) – ученик изражајно, тачно и јасно рецитује текст уз одговарајућу дикцију;
- Врлодобар (4) – ученик изражајно, тачно и јасно рецитује текст уз делимично одговарајућу дикцију;
- Добар (3) – ученик тачно рецитује текст, али без одговарајуће дикције и изражајности;
- Довољан (2) – ученик рецитује текст без одговарајуће дикције и изражајности правећи често грешке;
- Недовољан (1) – ученик није научио задати текст.

Наставник може наградити ученика оценом **одличан (5)** и за израду разних паноа, презентација, пројеката, истраживачких задатака, учешћа на такмичењима, конкурсима, у раду секција и другим активностима у школи и сл.

Писмене провере у трајању до 15 минута обављају се без најаве, а спроводе се ради утврђивања остварености циља једног или више часова и савладаности дела реализованих програмских
садржаја. Оцена са овакве провере не уписује се у дневник, већ се евидентира у педагошкој свесци наставника. Она се може узети у обзир приликом утврђивања закључне оцене ученика на
полугодишту или на крају школске године.

Ученици који раде по **прилагођеном или измењеном програму (индивидуализација, ИОП)** имају другачије критеријуме оцењивања. Он није исти за све ученике и зависи од могућности и постигнућа сваког појединачног ученика који ради по прилагођеном или измењеном програму.

Закључна оцена утврђује се ученику на крају првог полугодишта и на крају године у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању. Закључна оцена је бројчана и изводи се као аритметичка средина свих бројчаних оцена које је ученик добио у току првог полугодишта или школске године.

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА ЗА ПРЕДМЕТ СРПСКИ ЈЕЗИК – 7.РАЗРЕД

Ученици 7.разреда оцењују се формативно и сумативно оценом од 1 до 5 током целе школске године. Оцењивање обухвата све три области српског језика и књижевности, а то су: књижевност, језик (граматика, правопис, ортоепија) и језичка култура.

Оцењују се:

- писмени задаци
- контролни задаци
- диктати
- домаћи задаци
- говорне вежбе (драматизација, рецитовање, учешће у дискусијама и дебатама...)
- вежбе које ученици раде на часу (у усменој или писаној форми)

- активност и ангажовање на часу
- усмено одговарање
- учешће у пројектним и истраживачким задацима

Документација која прати процес оцењивањаје: е-дневник, педагошка свеска наставника,тестови, диктати, писмени и домаћи задаци.
На почетку школске године ради се иницијално тестирање ученика, које се не оцењује, већ се бодује и резултати се уносе у педагошку документацију наставника,а служи наставнику за планирање рада и даље праћење напредовања ученика.

Формативно оцењивање подразумева: праћење напредовања, ангажовања и активности ученика, активност на часовима (укључујући све три области предмета), редовно доношење уџбеника и прибора за рад, израду домаћих задатака. Води се у педагошкој свесци наставника, а из овог оцењивања проистиче оцена за рад на часу на крају сваког класификационог периода или на крају полугодишта и године. Критеријум је следећи:

- Недовољан успех – ученик не прати наставу, не пише (не прави белешке; не ради вежбе и задатке), нема прибор, не ради домаће задатке и уопште није активан на часу;
- Довољан успех – ученик повремено прати наставу, повремено доноси прибор за ради домаће задатке и ретко кад је активан на часу;
- Добар успех – Ученик прати наставу, доноси прибор за рад и ради домаће задатке и активан је на часу, али не у континуитету;
- Врло добар успех – редовно извршава своје обавезе, доноси прибор за рад и ради домаће задатке (понекад се деси да заборави), активан је и мотивисан за рад;
- Одличан успех – редовно извршава све своје школске обавезе, редовно доноси прибор за рад и
домаће задатке, изузетно је активан и мотивисан, непрекидно показује заинтересованост и жељу за напредовањем и стицањем знања.

Сумативно се **оцењују**: писмени задаци, контролни задаци из граматике и књижевности, полугодишњи и годишњи тестови, диктати, говорне вежбе (драматизација, рецитовање, учешће у дискусијама и дебатама...),домаћи задаци (састави/есеји),усмено одговарање.

ЈЕЗИК

Граматика – критеријум за оцењивање знања из области усаглашен је са образовним стандардима сва три нивоа постигнућа: основног, средњег и напредног нивоа:

- Одличан (5) – ученик самостално испуњава захтеве сва три нивоа постигнућа из фонетике, морфологије, синтаксе, лексикологије; показује веома висок степен ангажовања; зна и примењује граматичка правила у сложенијим примерима:
- повезује граматичке појмове обрађене у претходним разредима са новим наставним садржајима;
- зна и разуме разлику између променљивих и непроменљивих речи;
- самостално одређује врсте и подврсте речи (именице, личне заменице, придеве,глаголе, прилоге, предлоге) и употребљава их у складу са нормом;
- разуме разлику и одређује облике придева (позитив,компаратив,суперлатив);
- зна и разуме категорије рода, броја и падежа речи које имају деклинацију;
- разуме и одређује основна значења и функцијепадежа;
- уме да одреди значење и функцију падежног облика у тексту;
- употребљава падежне облике у складу са нормом;
- проналази и одређује глаголске облике у тексту (инфинитив, презент, перфекат, футур I, императив, аорист, имперфекат, плусквамперфекат);
- употребљава глаголске облике у складу са нормом;
- проналази и одређује основне реченичне чланове (субјекат, предикат, објекат, прилошке одредбе, атрибут, апозицију) и разуме њихово значење и функцију;
- разликује синтагму од предлошко-падежнеконструкције;
- разуме и самостално одређује функцију, састав и врсте синтагме;
- уочава делове именичке синтагме;
- разликује личне и неличне глаголске обликеутексту;
- разликује глаголске начине и неличне глаголске облике и употребљава их у складу са нормом;
- употребљава глаголске облике у складу са нормом;
- разуме и самостално одређује синтаксичке јединице (реч-синтагма-предикатска реченица);
- проналази и одређује реченичне чланове (субјекат, предикат, објекат, прилошке одредбе, атрибут, апозицију) и разуме њихово значење и функцију;
- разликује граматички и логички субјекат;
- разуме начин исказивања реченичних чланова (речју, предлошко-падежном конструкцијом, синтагмом и реченицом) и уме самостално да примени то знање;
- разликује сложени глаголски предикат од зависне реченице са везником да;
- разликује врсте напоредних односа међу реченичним члановима и независним реченицама;
- идентификује врсте зависних реченица;

- примењује основна правила конгруенције у реченици;
- разуме лексичке појмове – синоним, хомоним, фразеологизам;
- разуме разлику између комуникативне и предикатске реченице;
- уме самостално да подели комуникативну реченицу на предикатске;
- разликује реченице према комуникативној функцији.

- Врлодобар (4) – ученик самостално испуњава захтеве сва три нивоа постигнућа из фонетике, морфологије, синтаксе, лексикологије и примењује граматичка правила у сложенијим примерима уз малу помоћ наставника, показује висок степен ангажовања:
- повезује граматичке појмове обрађене у претходним разредима са новим наставним садржајима;
- зна разлику између променљивих и непроменљивих речи;
- самостално одређује врсте и подврсте речи и употребљава их у складу са нормом;
- разликује и уме да разврста непроменљиве речи;
- разуме и одређује основна значења и функције падежа;
- препознаје значење и функцију падежног облика у тексту;
- употребљава падежне облике у складу са нормом;
- разликује синтагму од предлошко-падежне конструкције;
- одређује функцију, састав и врсте синтагме;
- уочава делове именичке синтагме;
- проналази и одређује личне и неличне глаголске облике у тексту;
- разликује глаголске начине и неличне глаголске облике и употребљава их у складу са нормом;
- употребљава глаголске облике у складу са нормом;
- разликује синтаксичке јединице (реч-синтагма-предикатска реченица);
- проналази и одређује реченичне чланове (субјекат, предикат, објекат, прилошке одредбе, атрибут, апозицију) и разуме њихово значење и функцију;
- разликује граматички и логички субјекат;
- разуме начин исказивања реченичних чланова (речју, предлошко-падежном конструкцијом, синтагмом и реченицом) и уме самостално да примени то знање;
- разликује сложени глаголски предикат од зависне реченице са везником да;
- препознаје врсте напоредних односа међу реченичним члановима и независним реченицама;
- идентификује врсте зависних реченица;
- примењује основна правила конгруенције у реченици;
- разуме лексичке појмове – синоним, хомоним, фразеологизам;
- зна разлику између комуникативне и предикатске реченице;

- уме самостално да подели комуникативну реченицу на предикатске;
- разликује реченице према комуникативној функцији.
- Добар (3) – ученик самостално испуњава захтеве основног и делимично средњег нивоа из фонетике, морфологије, синтаксе, лексикологије; ангажован је повремено; препознаје и примењује граматичка правила у основним примерима:
- препознаје граматичке појмове обрађене у претходним разредима и повезује их са новим наставним садржајима;
- зна разлику између променљивих и непроменљивих речи;
- одређује врсте и подврсте речи и употребљава их у складу са нормом;
- препознаје/разликује непроменљиве речи;
- одређује основна значења и функције падежа;
- употребљава падежне облике у складу са нормом;
- разликује синтагму од предлошко-падежне конструкције;
- препознаје функцију, састав и врсте синтагме;
- уочава делове именичке синтагме;
- разликује личне и неличне глаголске облике;
- препознаје глаголске начине и неличне глаголске облике и употребљава их у складу са нормом;
- употребљава глаголске облике у складу са нормом;
- разликује синтаксичке јединице (реч-синтагма-предикатска реченица);
- одређује основне реченичне чланове (субјекат, предикат, објекат, прилошке одредбе, атрибут, апозицију);
- одређује граматички субјекат;
- препознаје начин исказивања реченичних чланова (речју, предлошко-падежном конструкцијом, синтагмом и реченицом);
- разликује прост и сложен глаголски предикат;
- препознаје врсте напоредних односа међу реченичним члановима и независним реченицама;
- наводи врсте зависних реченица;
- примењује основна правила конгруенције у реченици;
- разуме лексичке појмове – синоним, хомоним, фразеологизам;
- зна разлику између комуникативне и предикатске реченице;
- уме самостално да подели комуникативну реченицу на предикатске;
- разликује реченице према комуникативној функцији.

- Довољан (2) – ученик минимално испуњава захтеве основног нивоа из фонетике, морфологије, синтаксе, лексикологије уз помоћ наставника; ангажован је веома ретко; препознаје граматичка правила у најједноставнијим примерима:

- препознаје граматичке појмове обрађене у претходним разредима;
- разликује променљиве од непроменљивих речи;
- одређује врсте и подврсте речи и употребљава их у складу са нормом;
- наводи/препознаје непроменљиве речи;
- наводи/препознаје основна значења ифункције падежа;
- употребљава падежне облике у складу са нормом;
- препознаје синтагму;
- препознаје састав и врсту синтагме;
- зна разлику између личних и неличних глаголских облика;
- употребљава глаголске облике у складу са нормом;
- препознаје синтаксичке јединице (реч-синтагма-предикатска реченица);
- препознаје основне реченичне чланове;
- препознаје граматички субјекат;
- разликује прост и сложен глаголски предикат;
- наводи врсте напоредних односа међу реченичним члановима и независнимреченицама;
- примењује основна правила конгруенције у реченици;
- зна разлику између комуникативне и предикатске реченице;
- препознаје предикатску реченицу у оквиру комуникативне реченице;
- препознаје реченице према комуникативној функцији.

-Недовољан (1) – ученик не испуњава минималне захтеве основног нивоа постигнућа из фонетике, морфологије, синтаксе, лексикологије ни уз помоћ наставника; не зна да препозна граматичка правила у најједноставнијим примерима.већини основних правописних правила;

- Скала[3] за оцењивање **контролних задатака и тестова из језика и књижевности** је следећа:

Проценат тачних одговора:	Оцена:
- Од 86% до100%	одличан(5)
- Од 70% до 85%	врлодобар(4)
- Од 50% до 69%	добар (3)
- Од 31% до 49%	довољан(2)
- Од 0% до 30%	недовољан (1)

[3] Скала може да има минимална одступања која зависе од тежине и сложености градива и усклађености бодовне листе.

Диктат (писмена провера знања из правописа) оцењује се бројчано на следећи начин:

- Одличан (5) – ученик зна сва слова ћирилице и латинице, зна и доследно примењује правописну норму у свим случајевима;
- Врлодобар (4) – ученик зна сва слова ћирилице и латинице, зна правописну норму и примењује је у свим случајевима, уз поједине правописне грешке;
- Добар (3) – ученик зна сва слова ћирилице и латинице, познаје правописну норму и примењује је у
- Довољан (2) – ученик пише већину слова ћирилице и латинице, делимично примењује правописну норму у најосновнијим и једноставнијим примерима;
- Недовољан (1) – ученик не пише тачно сва слова ћирилице и латинице, не зна да примени правописну норму у најосновнијим примерима.

Број правописних грешака:	**оцена:**
Од 0до 2	одличан (5)
Од3 до 5	врлодобар(4)
Од 6 до 8	добар(3)
Од 9 до 11	довољан(2)
Преко 11	недовољан(1)

КЊИЖЕВНОСТ

Критеријум за оцењивање градива из књижевности усаглашен је са образовним стандардима сва три нивоа постигнућа, основног, средњег и напредног нивоа:

- Одличан (5) – ученик самостално испуњава захтеве сва три нивоа постигнућа из ове области (наводи дела и писце, разликује књижевне родове и врсте, одређује врсту стиха и строфе, проналази стилске фигуре и различите облике приповедања; самостално анализира књижевно дело,
аргументовано образлаже свој став о делу и повезује га са другим текстовима по тематици, структури, мотивима);
- Врлодобар (4) – ученик самостално испуњава захтеве сва три нивоа постигнућа из књижевности, уз малу помоћ наставника (самостално анализира књижевна дела уз познавање основних одлика и функционалних појмова);
- Добар (3) – ученик самостално испуњава захтеве основног и делимично средњег нивоа из књижевности (познаје основне одликек њижевности и разликује ауторску од народне књижевности; познаје основне функционалне појмове;

- Довољан (2) – ученик минимално испуњава захтеве основног нивоа ове области уз помоћ наставника (повезује наслове књижевних дела и имена аутора, разликује књижевне родове и препознаје основне одлике књижевних текстова);
- Недовољан (1) – ученик не испуњава минималне захтеве основног нивоа постигнућа из књижевности ни уз помоћ наставника.

ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА

Ученици у току школске године пишу **четири писмена задатка** – **есејског типа** или **из области читање и разумевање прочитаног**.

Критеријум за оцењивање **писмених и домаћих задатака (састава/есеја)** обухвата неколико делова: композицију, садржај, стил, граматику, правопис и естетски изглед.

Одличан (5) – ученик је тачно одговорио на тему, поштовао је захтеве композиције – увод, разраду и закључак, види се поступност у излагању, реченице су јасне и правилне, без граматичких и правописних грешака, стил писања примерен је теми, користи различите облике казивања (нарацију, описе, дијалог), као и стилска изражајна средства; рукопис ученика је читљив, а рад уредан.

Врлодобар (4) – ученик је тачно одговорио на тему, поштовао је захтеве композиције, реченице су јасне, са мањим граматичким и правописним грешкама, стилу недостаје различити облици казивања и стилска средства; рукопис ученика је читљив, а рад уредан.

Добар (3) – ученик је тачно одговорио на тему, поједини делови композиције нису у потпуности поштовани (нису повезани, недостаје увод и закључак), поједине реченице нису јасне, у раду има граматичких и правописних грешкака, не користи различите облике казивања и стилска средства, рад је понегде нечитак и неуредан.

Довољан (2) – ученик је делимично одговорио на тему, увод, разрада и закључак нису уједначени, са значајним граматичким и правописним грешкама,стил је сиромашан, рад је веома нечитак и неуредан.

Недовољан (1) – ученик није ништа написао или ученик није одговорио на тему, нису поштовани захтеви композиције, рад се не може прочитати, реченице су потпуно неповезане и нејасне, са много граматичких, правописних и стилских грешака; ученик не познаје писма српског језика (не зна сва слова, меша ћирилицу и латиницу).

Писмени задаци из области читање и разумевање прочитаног оцењују се по истој бодовној скали као и контролни задаци.

Оцењивање говорних вежби:

- Одличан (5) – ученик се правилно изражава, тачно излаже текст поштујући правила композиције,
  износи своје ставове, описе и емоције у складу са задатом темом, лепо формулише своје мишљење, има изграђену културу комуникације;
- Врлодобар (4) – ученик успешно одговара на постављене захтеве, уз мања одступања;
- Добар (3) – ученик делимично одговара на постављене захтеве;
- Довољан (2) – ученик одговара на постављене захтеве само уз помоћ наставника и на врло једноставним примерима;
- Недовољан (1) – ученик се није припремио за усмено излагање, не одговара на постављене захтеве ни уз помоћ наставника.

Рецитовање ученика:

- Одличан (5) – ученик изражајно, тачно и јасно рецитује текст уз одговарајућу дикцију;
- Врлодобар (4) – ученик изражајно, тачно и јасно рецитује текст уз делимично одговарајућу дикцију;
- Добар (3) – ученик тачно рецитује текст, али без одговарајуће дикције и изражајности;
- Довољан (2) – ученик рецитује текст без одговарајуће дикције и изражајности правећи често грешке;
- Недовољан (1) – ученик није научио задати текст.

Наставник може наградити ученика оценом **одличан (5)** и за израду разних паноа, презентација, пројеката, истраживачких задатака, учешћа на такмичењима, конкурсима, у раду секција и другим активностима у школи и сл.

Писмене провере у трајању до 15 минута обављају се без најаве, а спроводе се ради утврђивања остварености циља једног или више часова и савладаности дела реализованих програмских
садржаја. Оцена са овакве провере не уписује се у дневник, већ се евидентира у педагошкој свесци наставника. Она се може узети у обзир приликом утврђивања закључне оцене ученика на
полугодишту или на крају школске године.

Ученици који раде по **прилагођеном или измењеном програму (индивидуализација, ИОП)** имају другачије критеријуме оцењивања. Он није исти за све ученике и зависи од могућности и постигнућа сваког појединачног ученика који ради по прилагођеном или измењеном програму.

Закључна оцена утврђује се ученику на крају првог полугодишта и на крају године у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању. Закључна оцена је бројчана и изводи се као аритметичка средина свих бројчаних оцена које је ученик добио у току првог полугодишта или школске године.

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА ЗА ПРЕДМЕТ СРПСКИ ЈЕЗИК – 8.РАЗРЕД

Ученици 8. разреда оцењују се формативно и сумативно оценом од 1 до 5 током целе школске године. Оцењивање обухвата све три области српског језика и књижевности, а то су: књижевност, језик (граматика, правопис, ортоепија) и језичка култура.

Оцењују се:

- писмени задаци
- контролни задаци
- диктати
- домаћи задаци
- говорне вежбе (драматизација, рецитовање, учешће у дискусијама и дебатама...)
- вежбе које ученици раде на часу (у усменој или писаној форми)
- активност и ангажовање на часу
- усмено одговарање
- учешће у пројектним и истраживачким задацима

Документација која прати процес оцењивањаје: е-дневник, педагошка свеска наставника,тестови, диктати, писмени и домаћи задаци.
На почетку школске године ради се иницијално тестирање ученика, које се не оцењује, већ се бодује и резултати се уносе у педагошку документацију наставника,а служи наставнику за планирање рада и даље праћење напредовања ученика.

Формативно оцењивање подразумева: праћење напредовања, ангажовања и активности ученика, активност на часовима (укључујући све три области предмета), редовно доношење уџбеника и прибора за рад, израду домаћих задатака. Води се у педагошкој свесци наставника, а из овог оцењивања проистиче оцена за рад на часу на крају сваког класификационог периода или на крају полугодишта и године. Критеријум је следећи:

- Недовољан успех – ученик не прати наставу, не пише (не прави белешке; не ради вежбе и задатке), нема прибор, не ради домаће задатке и уопште није активан на часу;
- Довољан успех – ученик повремено прати наставу, повремено доноси прибор за ради домаће задатке и ретко кад је активан на часу;
- Добар успех – Ученик прати наставу, доноси прибор за рад и ради домаће задатке и активан је на часу, али не у континуитету;
- Врло добар успех – редовно извршава своје обавезе, доноси прибор за рад и ради домаће задатке (понекад се деси да заборави), активан је и мотивисан за рад;

- Одличан успех – редовно извршава све своје школске обавезе, редовно доноси прибор за рад и
домаће задатке, изузетно је активан и мотивисан, непрекидно показује заинтересованост и жељу за напредовањем и стицањем знања.

Сумативно се **оцењују**: писмени задаци, контролни задаци из граматике и књижевности, полугодишњи и годишњи тестови, диктати, говорне вежбе (драматизација, рецитовање, учешће у
дискусијама и дебатама...),домаћи задаци (састави/есеји), усмено одговарање.

ЈЕЗИК

Граматика – критеријум за оцењивање знања из области усаглашен је са образовним стандардима сва три нивоа постигнућа: основног, средњег и напредног нивоа:

- Одличан (5) – ученик самостално испуњава захтеве сва три нивоа постигнућа из фонетике, морфологије, синтаксе, лексикологије; показује веома висок степен ангажовања; зна и примењује граматичка правила у сложенијим примерима:
- повезује садржаје обрађене у претходним разредима са новим наставним садржајима;
- објашњава настанак и развој српског књижевног језика;
- разуме значај књижевног језика за културу и историју српског народа;
- зна да сврста српски језик у одговарајућу језичку групу у Европи;
- именује и разликује дијалекте српског језика;
- разуме разлику између наречја и дијалекта;
- разуме постојеће језичке прилике у Србији;
- зна да усрпском језику постоје 4 акцента и зна основна правила њихове дистрибуције, као и критеријуме за њихову поделу;
- уме да акцентује речи (да разликује дуге од кратких; узлазне од силазних акцената);
- зна и разуме поделу гласова (самогласници/сугласници,позвучности,поместуизговора);
- зна правилно да подели реч на слогове;
- зна да одреди гласовну промену у сложенијим примерима;
- разуме поделу речи по настанку;
- разуме разлику између граматичке и творбене основе и наставка за облик и наставка за творбу;
- разуме и разликује процесе настанка нових речи (извођење, слагање);
- уме да издвоји делове творенице и препозна основне творбене моделе;
- зна разлику између променљивих и непроменљивих речи;

- самостално одређује врсте и подврсте речи и употребљава их у складу са нормом;
- разликује и уме да одреди врсту непроменљиве речи;
- разуме и уме да одреди значење и функцијупадежа;
- употребљава падежне облике у складу са нормом;
- уочава падежну синонимију;
- разликује синтагму од предлошко-падежне конструкције;
- разуме и самостално одређује функцију, састав и врсте синтагме;
- уочава делове синтагме;
- разликује личне и неличне глаголске облике у тексту;
- разликује глаголске начине и неличне глаголске облике и употребљава их у складу са нормом;
- разуме и самостално одређује синтаксичке јединице (реч-синтагма-предикатска реченица);
- проналази и одређује реченичне чланове и разуме њихово значење и функцију;
- разликује граматички од логичког субјекта;
- разуме начин исказивања реченичних чланова (речју, предлошко-падежном конструкцијом, синтагмом и реченицом) и уме самостално да примени то знање;
- разликује сложени глаголски предикат од зависне реченице са везником да;
- разликује врсте напоредних односа међу реченичним члановима и независним реченицама;
- идентификује врсте зависних реченица;
- примењу је основна правила конгруенције у реченици;
- разуме лексичке појмове -синоним, хомоним, фразеологизам, полисемија...;
- разуме разлику између комуникативне и предикатске реченице;
- уме самостално да подели комуникативну реченицу на предикатске;
- разликује реченице према комуникативној функцији.
- Врлодобар (4) – ученик самостално испуњава захтеве сва три нивоа постигнућа из фонетике, морфологије, синтаксе, лексикологије и примењује граматичка правила у сложенијим примерима уз малу помоћ наставника, показује висок степен ангажовања:
- повезује садржаје обрађене у претходним разредима са новим наставним садржајима;
- објашњава настанак и развој српског књижевног језика;
- разуме значај књижевног језика за културу и историју српског народа;
- зна да сврста српски језик у одговарајућу језичку групу у Европи;
- именује и разликује дијалекте српског језика;
- разликује наречје од дијалекта;
- разуме постојеће језичке прилике у Србији;
- зна да у српском језику постоје 4 акцента и зна основна правила њихове дистрибуције, као и критеријуме за њихову поделу;

- уме да акцентује једносложне речи и да разликује дуге од кратких акцената;
- разуме поделу гласова (самогласници/сугласници, по звучности, по месту изговора);
- зна правилно да подели реч на слогове;
- зна да одреди гласовну промену у сложенијим примерима;
- разуме поделу речи по настанку;
- разуме разлику између граматичке и творбене основе и наставка за облик и наставка за творбу;
- разуме и разликује процесе настанка нових речи (извођење, слагање);
- уме да издвоји делове творенице и препозна основне творбене моделе;
- зна разлику између променљивих и непроменљивих речи;
- одређује врсте и подврсте речи и употребљава их у складу са нормом;
- разликује и уме да одреди врсту непроменљиве речи;
- разуме и уме да одреди значење и функцију падежа;
- употребљава падежне облике у складу са нормом;
- уочава падежну синонимију;
- разликује синтагму од предлошко-падежне конструкције;
- разуме и одређује функцију, састав и врсте синтагме;
- уочава делове синтагме;
- разликује личне и неличне глаголске облике у тексту;
- разликује глаголске начине и неличне глаголске облике и употребљава их у складу са нормом;
- разуме и одређује синтаксичке јединице (реч-синтагма-предикатска реченица);
- проналази и одређује реченичне чланове и разуме њихово значење и функцију;
- разликује граматички од логичког субјекта;
- разуме начин исказивања реченичних чланова (речју, предлошко-падежном конструкцијом, синтагмом и реченицом) и уме самостално да примени то знање;
- разликује сложени глаголски предикат од зависне реченице са везником да;
- разликује врсте напоредних односа међу реченичним члановима и независним реченицама;
- идентификује врсте зависних реченица;
- примењу је основна правила конгруенције у реченици;
- разуме лексичке појмове – синоним,хомоним,фразеологизам,полисемија...;
- разуме разлику између комуникативне и предикатске реченице;
- уме самостално да подели комуникативну реченицу на предикатске;
- разликује реченице према комуникативној функцији.
- Добар(3) – ученик самостално испуњава захтеве основног и делимично средњег нивоа из

фонетике, морфологије, синтаксе, лексикологије; ангажован је повремено; препознаје и примењује граматичка правила у основним примерима:
препознаје садржаје обрађене у претходним разредима и повезује их са новим наставним садржајима;
- објашњава настанак и развој српског књижевног језика;
- препознаје значај књижевног језика за културу и историју српског народа;
- зна да сврста српски језик у одговарајућу језичку групу у Европи;
- именује дијалекте српског језика;
- зна да у српском језику постоје 4 акцента и наводи критеријуме за њихову поделу;
- познаје постојеће језичке прилике у Србији;
- зна поделу гласова (самогласници/сугласници, по звучности, по месту изговора);
- зна правилно да подели реч на слогове;
- зна да одреди гласовну промену у једноставним примерима;
- препознаје поделу речи по настанку;
- препознаје разлику између основе (граматичке и творбене) и наставка (за облик и наставка за творбу);
- разликује процесе настанка нових речи (извођење,слагање);
- уме да издвоји делове творенице и препозна основне творбене моделе;
- разликује променљиве од непроменљивих речи;
- одређује врсте и подврсте речи и употребљава их у складу са нормом;
- уме да одреди врсту већине непроменљивих речи;
- уме да одреди значење и функцијупадежа;
- употребљава падежне облике у складу са нормом;
- разликује синтагму од предлошко-падежне конструкције;
- одређује функцију, састав и врсте синтагме;
- уочава делове именичке синтагме;
- разликује личне и неличне глаголске облике у тексту;
- употребљава глаголске облике у складу са нормом;
- уме да одреди синтаксичке јединице (реч-синтагма-предикатска реченица);
- уме да одреди реченичне чланове;
- препознаје граматички и логичкисубјекат;
- препознаје начин исказивања реченичних чланова (речју,предлошко-падежном конструкцијом, синтагмом и реченицом);
- разликује прост од сложеног глаголског предиката;
- препознаје врсту напоредних односа међу реченичним члановима и независним реченицама;

- разуме разлику између комуникативне и предикатске реченице;
- уме да подели комуникативну реченицу на предикатске;
- препознаје зависну реченицу у оквиру комуникативне као и најфреквентније врсте зависних реченица;
- примењује основна правила конгруенције у реченици;
- разликује реченице према комуникативној функцији;
- препознаје лексичке појмове – синоним, хомоним, фразеологизам, полисемија...
- Довољан (2) – ученик минимално испуњава захтеве основног нивоа из фонетике, морфологије, синтаксе, лексикологије уз помоћ наставника; ангажован је веома ретко; препознаје граматичка правила у најједноставнијим примерима:
- препознаје садржаје обрађене у претходним разредима;
- објашњава настанак и развој српског књижевног језика, најважније чињенице;
- зна да сврста српски језик у одговарајућу језичку групу у Европи;
- именује дијалекте српског језика;
- зна да у српском језику постоје 4 акцента;
- зна поделу гласова (самогласници/сугласници, по звучности, по месту изговора);
- зна правилно да подели реч на слогове;
- зна да одреди гласовну промену у једноставним примерима;
- препознаје поделу речи по настанку;
- препознаје разлику између основе и наставка;
- препознаје процесе настанка нових речи (извођење, слагање);
- разликује променљиве од непроменљивих речи;
- одређује врсте речи и употребљава их у складу са нормом;
- препознаје непроменљиве речи;
- употребљава падежне облике у складу са нормом;
- одређује функцију, састав и врсте синтагме;
- уочава делове именичке синтагме;
- набраја личне и неличне глаголске облике;
- употребљава глаголске облике у складу са нормом;
- уме да наведе синтаксичке јединице (реч- синтагма-предикатска реченица);
- уме да одреди основне реченичне чланове;
- препознаје граматички субјекат;
- разликује прост од сложеног глаголског предиката;
- препознаје врсту напоредних односа међу реченичним члановима и независним реченицама;
- разликује комуникативну од предикатске реченице;

- препознаје зависну реченицу у оквиру комуникативне;
- примењује основна правила конгруенције у реченици;
- разликује реченице према комуникативној функцији;
- Недовољан (1) – ученик не испуњава минималне захтеве основног нивоа постигнућа из фонетике, морфологије, синтаксе, лексикологије ни уз помоћ наставника; не зна да препозна граматичка правила у најједноставнијим примерима

- Скала[4] за оцењивање **контролних задатака и тестова из језика и књижевности** је следећа:

Проценат тачних одговора:	Оцена:
- Од 86% до100%	одличан(5)
- Од 70% до 85%	врлодобар(4)
- Од 50% до 69%	добар (3)
- Од 31% до 49%	довољан(2)
- Од 0% до 30%	недовољан (1)

Диктат (писмена провера знања из правописа) оцењује се бројчано на следећи начин:

- Одличан (5) – ученик зна сва слова ћирилице и латинице, зна и доследно примењује правописну норму у свим случајевима;
- Врлодобар (4) – ученик зна сва слова ћирилице и латинице, зна правописну норму и примењује је у свим случајевима, уз поједине правописне грешке;
- Добар (3) – ученик зна сва слова ћирилице и латинице, познаје правописну норму и примењује је у
- Довољан (2) – ученик пише већину слова ћирилице и латинице, делимично примењује правописну норму у најосновнијим и једноставнијим примерима;
- Недовољан (1) – ученик не пише тачно сва слова ћирилице и латинице, не зна да примени правописну норму у најосновнијим примерима.

Број правописних грешака:	**оцена:**
Од 0до 2	одличан (5)
Од3 до 5	врлодобар(4)
Од 6 до 8	добар(3)
Од 9 до 11	довољан(2)
Преко 11	недовољан(1)

[4] Скала може да има минимална одступања која зависе од тежине и сложености градива и усклађености бодовне листе.

КЊИЖЕВНОСТ

Критеријум за оцењивање градива из књижевности усаглашен је са образовним стандардима сва три нивоа постигнућа, основног, средњег и напредног нивоа:

- Одличан (5) – ученик самостално испуњава захтеве сва три нивоа постигнућа из ове области (наводи дела и писце, разликује књижевне родове и врсте, одређује врсту стиха и строфе, проналази стилске фигуре и различите облике приповедања; самостално анализира књижевно дело,
аргументовано образлаже свој став о делу и повезује га са другим текстовима по тематици, структури, мотивима);
- Врлодобар (4) – ученик самостално испуњава захтеве сва три нивоа постигнућа из књижевности, уз малу помоћ наставника (самостално анализира књижевна дела уз познавање основних одлика и функционалних појмова);
- Добар (3) – ученик самостално испуњава захтеве основног и делимично средњег нивоа из књижевности (познаје основне одликек њижевности и разликује ауторску од народне књижевности; познаје основне функционалне појмове;
- Довољан (2) – ученик минимално испуњава захтеве основног нивоа ове области уз помоћ наставника (повезује наслове књижевних дела и имена аутора, разликује књижевне родове и препознаје основне одлике књижевних текстова);
- Недовољан (1) – ученик не испуњава минималне захтеве основног нивоа постигнућа из књижевности ни уз помоћ наставника.

ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА

Ученици у току школске године пишу **четири писмена задатка** – **есејског типа** или **из области читање и разумевање прочитаног**.

Критеријум за оцењивање **писмених и домаћих задатака (састава/есеја)** обухвата неколико делова: композицију, садржај, стил, граматику, правопис и естетски изглед.

Одличан(5) – ученик је тачно одговорио на тему, поштовао је захтеве композиције – увод, разраду и закључак, види се поступност у излагању, реченице су јасне и правилне, без граматичких и правописних грешака, стил писања примерен је теми, користи различите облике казивања (нарацију, описе, дијалог), као и стилска изражајна средства; рукопис ученика је читљив, а рад уредан;

Врлодобар (4) – ученик самостално испуњава захтеве сва три нивоа постигнућа из књижевности, уз малу помоћ наставника (самостално анализира књижевна дела уз познавање основних одлика и функционалних појмова);

- Добар(3) – ученик самостално испуњава захтеве основног и делимично средњег нивоа из

књижевности (познаје основне одлике књижевности и разликује типове уметничког стваралаштва (народну и ауторску књижевност); познаје основне функционалне појмове;

- Довољан (2) – ученик минимално испуњава захтеве основног нивоа ове области уз помоћ наставника(повезујенасловекњижевногделаиименааутора,разликујекњижевнеродовеи препознаје основне одлике књижевних текстова);
- Недовољан (1) – ученик не испуњава минималне захтеве основног нивоа постигнућа из књижевности ни уз помоћ наставника.

ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА

Ученици у току школске године пишу **четири писмена задатка** – **есејског типа** или **из области читање и разумевање прочитаног**.

Критеријум за оцењивање **писмених и домаћих задатака (састава/есеја)** обухвата неколико делова: композицију, садржај, стил, граматику, правопис и естетски изглед.

Одличан (5) – ученик је тачно одговорио на тему, поштовао је захтеве композиције – увод, разраду и закључак, види се поступност у излагању, реченице су јасне и правилне, без граматичких и правописних грешака, стил писања примерен је теми, користи различите облике казивања (нарацију, описе, дијалог), као и стилска изражајна средства; рукопис ученика је читљив, а рад уредан;

Врлодобар (4) – ученик је тачно одговорио на тему, поштовао је захтеве композиције, реченице сујасне, са мањим граматичким и правописним грешкама, стилу недостаје различити облици казивања и стилска средства; рукопис ученика је читљив, а рад уредан.

Добар (3) – ученик је тачно одговорио на тему, поједини делови композиције нису у потпуности поштовани (нису повезани, недостаје увод и закључак), поједине реченице нису јасне, у раду има граматичких и правописних грешкака, не користи различите облике казивања и стилска средства, рад је понегде нечитак и неуредан;

Довољан (2) – ученик је делимично одговорио на тему, увод, разрада и закључак нису уједначени, са значајним граматичким и правописним грешкама,стил је сиромашан, рад је веома нечитак и неуредан;

Недовољан (1) – ученик није ништа написао или ученик није одговорио на тему, нису поштовани захтеви композиције, рад се не може прочитати, реченице су потпуно неповезане и нејасне, са много граматичких, правописних и стилских грешака; ученик не познаје писма српског језика (не зна сва слова, меша ћирилицу и латиницу).

Писмени задаци из области читање и разумевање прочитаног оцењују се по истој бодовној скали као и контролни задаци.

Оцењивање говорних вежби:

- Одличан (5) – ученик се правилно изражава, тачно излаже текст поштујући правила композиције,
  износи своје ставове, описе и емоције у складу са задатом темом, лепо формулише своје мишљење, има изграђену културу комуникације;
- Врлодобар (4) – ученик успешно одговара на постављене захтеве, уз мања одступања;
- Добар (3) – ученик делимично одговара на постављене захтеве;
- Довољан (2) – ученик одговара на постављене захтеве само уз помоћ наставника и на врло једноставним примерима;
- Недовољан (1) – ученик се није припремио за усмено излагање, не одговара на постављене захтеве ни уз помоћ наставника.

Рецитовање ученика:

- Одличан (5) – ученик изражајно, тачно и јасно рецитује текст уз одговарајућу дикцију;
- Врлодобар (4) – ученик изражајно, тачно и јасно рецитује текст уз делимично одговарајућу дикцију;
- Добар (3) – ученик тачно рецитује текст, али без одговарајуће дикције и изражајности;
- Довољан (2) – ученик рецитује текст без одговарајуће дикције и изражајности правећи често грешке;
- Недовољан (1) – ученик није научио задати текст.

Наставник може наградити ученика оценом **одличан (5)** и за израду разних паноа, презентација, пројеката, истраживачких задатака, учешћа на такмичењима, конкурсима, у раду секција и другим активностима у школи и сл.

Писмене провере у трајању до 15 минута обављају се без најаве, а спроводе се ради утврђивања остварености циља једног или више часова и савладаности дела реализованих програмских
садржаја. Оцена са овакве провере не уписује се у дневник, већ се евидентира у педагошкој свесци наставника. Она се може узети у обзир приликом утврђивања закључне оцене ученика на
полугодишту или на крају школске године.

Ученици који раде по **прилагођеном или измењеном програму (индивидуализација, ИОП)** имају другачије критеријуме оцењивања. Он није исти за све ученике и зависи од могућности и постигнућа сваког појединачног ученика који ради по прилагођеном или измењеном програму.

Закључна оцена утврђује се ученику на крају првог полугодишта и на крају године у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању. Закључна оцена је бројчана и изводи се као аритметичка средина свих бројчаних оцена које је ученик добио у току првог полугодишта или школске године.

Наставнице српског језика и књижевности:
Весна Матовић, Ирена Карловић, Гордана Батоћанин, Наташа Добрић, Маја Живковић, Дубравка Станишић